

คู่มือการจัดทำข้อเสนอโครงการ ด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่จะขอรับการสนับสนุน จากกองทุนสิ่งแวดล้อม

1. ความเป็นมา

กองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นมาตรการทางการเงิน ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ภายใต้กระบวนการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย อากาศเสีย และระบบกำจัดของเสีย สำหรับควบคุม บำบัด และขจัดมลพิษ รวมทั้งให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยบริหารงานกองทุน ร่วมกับผู้จัดการกองทุนในส่วนของเงินอุดหนุน คือ กรมบัญชีกลาง ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

2. รูปแบบของการให้การสนับสนุน

ในส่วนของการสนับสนุนการดำเนินโครงการด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกิจกรรมภายใต้มาตรา 23 (4) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ที่กำหนดว่า “เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” ซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อม จะให้การสนับสนุนในรูปแบบเงินอุดหนุน โดยมีการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการขอจัดสรรเงินอุดหนุน รวมทั้งหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการพิจารณาโครงการไว้ภายใต้ ระเบียบ และข้อกำหนดคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ส่วนการเบิกจ่ายเงินของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนนั้น จะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนว่าด้วยวิธีการรับเงินและเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม

3. การยื่นข้อเสนอโครงการ

ผู้มีสิทธิ์ยื่นข้อเสนอโครงการ จะต้องจัดทำข้อเสนอโครงการที่สอดคล้องกับกรอบทิศทาง การสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 23 (4) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในแต่ละปี โดยมีรายละเอียดข้อเสนอโครงการเป็นไปตามคู่มือการจัดทำข้อเสนอโครงการ ยื่นพร้อมแบบคำขอเงินอุดหนุนที่ลงนามโดยผู้บริหารสูงสุดขององค์กร และหลักฐานที่กำหนดต่อเลขานุการคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 60/1 ซอย พิบูลวัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400) ทั้งนี้ ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการที่ ต้องส่งหลักฐานเพิ่มเติม คือ

3.1 องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม

สำเนาหนังสือรับรองแสดงการจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และหนังสือมอบอำนาจซึ่งปิดอากรแสตมป์ตามกฎหมาย ในกรณีที่ยื่นคำขอมอบอำนาจให้บุคคลอื่นลงนามในแบบคำขอแทน

3.2 ภาคเอกชน

(1) สำเนาหนังสือรับรองแสดงการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง หรือสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัด กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ทั้งนี้ หนังสือรับรองดังกล่าว ต้องเป็นฉบับที่จดทะเบียนล่าสุดที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่แสดงว่าได้จดทะเบียน ผู้มีอำนาจทำนิติกรรมแทนนิติบุคคล

(2) สำเนาใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ถ้ามี) พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง โดยสำเนาเอกสารที่นำมาประกอบการยื่นคำขอเงินอุดหนุน จะต้องให้ผู้มีอำนาจทำนิติกรรมแทนนิติบุคคลเป็นผู้รับรอง พร้อมทั้งประทับตราทุกฉบับด้วย

(3) หนังสือมอบอำนาจซึ่งปิดอากรแสตมป์ตามกฎหมาย ในกรณีที่ยื่นคำขอมอบอำนาจให้บุคคลอื่นลงนามในแบบคำขอแทน

4. ระยะเวลาการเปิดรับข้อเสนอโครงการ

4.1 โครงการของส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เปิดรับข้อเสนอโครงการตลอดปี เนื่องจากจะต้องเป็นโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

4.2 โครงการขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และภาคเอกชน

เปิดรับข้อเสนอโครงการตามช่วงเวลาที่กำหนด คือ 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ คือ 1 ตุลาคม - 31 มีนาคม ของทุกปี

5. หลักเกณฑ์พื้นฐาน และแนวคิดในการจัดทำข้อเสนอโครงการ

5.1 โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เสนอโครงการผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

5.2 ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการนำร่อง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชน และดำเนินการร่วมกับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ที่จดทะเบียนกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยกเว้นกรณี โครงการศึกษาวิจัยของส่วนราชการ และภาคเอกชน

5.3 กรณีโครงการที่ดำเนินการโดยองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ต้องเป็นโครงการที่มีผลต่อการสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือมีการสร้าง/คิดค้นนวัตกรรม เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

5.4 กรณีโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย จะต้องเป็นโครงการต้นแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทางปฏิบัติ

5.5 กิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับภารกิจ หน้าที่ และพื้นฐานการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่เสนอขอรับการสนับสนุน และมีส่วนส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยจะต้องไม่มีความซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ

5.6 แสดงถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการ โดยแนวทางการดำเนินการ จะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา หรือความต้องการของชุมชนในพื้นที่

6. การจัดทำข้อเสนอโครงการ

ข้อเสนอโครงการ จะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ 13 ประเด็น (ไม่เกิน 30 หน้า) ดังนี้

6.1 หลักการและเหตุผล

หัวข้อนี้ เป็นส่วนสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินโครงการ โดยต้องประกอบด้วย

6.1.1 ลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

สภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมที่มีความโดดเด่นในพื้นที่ จำนวนประชากร ชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ สิทธิการถือครองที่ดิน พร้อมทั้งข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ โดยสังเขป

6.1.2 สภาพปัญหา และสาเหตุของปัญหาในพื้นที่ดำเนินโครงการ

(1) สภาพปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น หรือที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่เป้าหมาย โดยให้เน้นถึงสาเหตุ รายละเอียดและข้อมูลประกอบ เพื่อยืนยันขนาดและความรุนแรง รวมทั้งผลกระทบของปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายในอนาคต พร้อมทั้งระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว

(2) สภาพปัญหาที่โครงการต้องการแก้ไข ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนงาน/กิจกรรมที่จะดำเนินการในภายใต้โครงการ และจะส่งผลถึงการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

6.1.3 เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการ

ระบุข้อมูลพื้นฐานให้เข้าใจถึงเหตุผลสำคัญที่จะต้องจัดทำโครงการ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่

6.1.4 ความเป็นมาและพื้นฐานการดำเนินงานที่ผ่านมา

(1) การดำเนินโครงการ/กิจกรรมการป้องกัน แก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน องค์กร และชุมชนในระยะที่ผ่านมา ในพื้นที่ที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม หรือพื้นที่อื่นที่มีการดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน

(2) ผลสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะเชื่อมโยงกับโครงการที่ขอรับการสนับสนุน (ถ้ามี)

6.1.5 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหา

ระบุทางเลือก และข้อเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กับลักษณะปัญหาสภาพพื้นที่ โดยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัญหา ที่คาดว่าจะเปลี่ยนแปลงไปภายหลังการดำเนินโครงการ หรือต่อยอดจากการดำเนินโครงการที่ผ่านมา รวมทั้งต้องมีหลักฐานอ้างอิง ทางวิชาการ เพื่อแสดงให้เห็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ทางด้านเทคนิควิชาการ

6.2 วัตถุประสงค์

แสดงถึงผลลัพธ์หรือสภาพพึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นความพยายามที่จะเข้าไปแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ง่าย ชัดเจน และสื่อให้เห็นถึงความต้องการในภาพรวมที่มุ่งจะแก้ไขปัญหา ควรมีวัตถุประสงค์เพียง 2- 3 ข้อเท่านั้น และควรเรียงตามลักษณะงาน/กิจกรรมก่อน-หลัง โดยจัดตามลำดับความสำคัญ และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติด้วย

6.3 เป้าหมาย

กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือ หรือกว้างเกินไป โดยกำหนดจากผลลัพธ์หรือผลลัพธ์ของโครงการที่สอดคล้องและสนองตอบวัตถุประสงค์ โดยเน้นข้อมูลในเชิงปริมาณ

6.4 ความสอดคล้อง และความสัมพันธ์กับนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาประเทศ

6.4.1 ระบุความสอดคล้องและความเชื่อมโยงของโครงการกับแนวนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนารายสาขา แผนพัฒนาเชิงพื้นที่ และแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเจ้าของโครงการ เป็นต้น

6.4.2 เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และผลที่จะได้รับจากการดำเนินโครงการมีส่วนในการสนองตอบต่อ นโยบายและแผนต่างๆ อย่างไร

6.4.3 ความเชื่อมโยงกับโครงการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.5 พื้นที่เป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย

6.5.1 พื้นที่เป้าหมาย

(1) ระบุสถานที่ตั้ง ขนาด หรือพื้นที่ที่ดำเนินโครงการ ให้ชัดเจน ในระดับหมู่บ้าน พร้อมทั้งระบุ ตำบล อำเภอ จังหวัดให้ครบถ้วน ซึ่งในการคัดเลือกพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมาย ต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการ ดำเนินงานส่วนอื่นๆ ของโครงการด้วย อาทิ การกำหนดงบประมาณ เช่น ค่าใช้จ่ายการเดินทาง เป็นต้น และ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณใกล้เคียง โดยจะต้องเป็นไปตามขอบเขตและพื้นที่ ตามกรอบทิศทาง การ สนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 23 (4) ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบ

(2) จัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งโครงการ กรณีโครงการที่มีการดำเนินงานในพื้นที่และปัจจัยอื่นรอบ โครงการ โดยอาจใช้แผนที่ของกรมแผนที่ทหารมาตราส่วน 1: 50,000 โดยระบุพื้นที่เป้าหมาย และที่ตั้งของ กลุ่มเป้าหมาย ลงในแผนที่ ทั้งในส่วนของหมู่บ้าน และพื้นที่ที่จะดำเนินกิจกรรมหลักๆ ที่ทำในพื้นที่โดยตรง เช่น พื้นที่ปลูกป่าชุมชน พื้นที่ทำแนวกันไฟ พื้นที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ เขตพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน พื้นที่ทำ ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น ลงในแผนที่ให้ชัดเจนด้วย

(3) แสดงถึงความเป็นไปได้ของการใช้พื้นที่เพื่อดำเนินโครงการ ต้องระบุสิทธิในการถือครองที่ดิน ของพื้นที่เป้าหมาย กรณีมีการใช้พื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรม เช่น การจัดทำโครงการนำร่อง หรืองานอนุรักษ์ป่า- ปลูกชุมชน เป็นต้น หากเป็นพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่ที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้อยู่ในความคุ้มครอง จะต้องแจ้ง ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรับทราบหรือพิจารณาให้การสนับสนุนการใช้พื้นที่ และดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้อง เช่น กรณีพื้นที่ในการคุ้มครองดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ขอให้ ใช้สำเนารายงานการประชุม อบต. ในการรับรองโครงการเป็นหลักฐาน โดยระบุขนาดพื้นที่และระยะเวลาการใช้ประโยชน์ประกอบไว้ด้วย เป็นต้น

6.5.2 กลุ่มเป้าหมาย

(1) กลุ่มเป้าหมายหลัก ต้องระบุกลุ่ม และจำนวนให้ชัดเจน (มิใช่ประชาชนทั้งหมู่บ้าน หรือทั้ง ตำบล) ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลักจะเข้าร่วมกิจกรรมเชิงลึก มีบทบาทในการร่วมเป็นแกนนำในการดำเนินโครงการ โดยจะต้องเป็นจำนวนที่สอดคล้องกับการกำหนดงบประมาณในกิจกรรมต่าง ๆ

(2) กลุ่มเป้าหมายรอง (ถ้ามี) คือกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมในเชิงกว้าง เช่น กิจกรรม รมรงค์ประชาสัมพันธ์ หรือกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ จากกลุ่มเป้าหมาย หลัก หรือกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายรอง เป็นต้น

6.6 ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ระยะเวลาดำเนินโครงการ (จำนวนปี/เดือน) ต้องไม่เกิน 3 ปี และมีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย รวมทั้งมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

6.7 แผนงาน/กิจกรรมการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และผลที่คาดว่าจะได้รับ จะต้องกำหนดแผนงาน/กิจกรรมให้ชัดเจน ดังนี้

6.7.1 แผนการดำเนินงานต้องมีความชัดเจน โดยแยกเป็นรายกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และมีการจัดเรียงลำดับการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ทั้งนี้ ต้องระบุว่าทำอะไร โดยใคร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร เพื่อให้เกิดผลอะไร ซึ่งต้องระบุอย่างเป็นเหตุเป็นผลและต่อเนื่อง มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ควรนำเสนอในรูปแบบตาราง 2 ส่วน ดังนี้

(1) ตารางเวลาการทำงาน : ระบุกิจกรรม และช่วงเวลา ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นรายไตรมาส

(2) ตารางแผนงาน / กิจกรรมการดำเนินงาน : ระบุวิธีการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับของแต่ละกิจกรรม ให้ชัดเจน

6.7.2 ต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน และองค์กรที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อให้มีความเชื่อมต่อทั้งระหว่างและหลังสิ้นสุดโครงการ และป้องกันการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้ ควรระบุความชัดเจนของบทบาทความรับผิดชอบของหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ หรือที่จะได้รับผลประโยชน์จากโครงการด้วย

6.8 วงเงินงบประมาณ

6.8.1 จำแนกรายละเอียดงบประมาณตามแผนการดำเนินโครงการเป็นรายปี โดยแสดงค่าใช้จ่ายต่อหน่วยและค่าใช้จ่ายรวมให้ละเอียดชัดเจน ทั้งนี้ การจัดตั้งงบประมาณต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมาย และแผนการดำเนินงาน รวมทั้ง ต้องเป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้ยึดหลักการประหยัดเป็นสำคัญ

6.8.2 รายละเอียดการจัดตั้งงบประมาณ จำแนกออกตามประเภทของโครงการ ดังนี้

(1) **กรณีโครงการด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** มีกรอบในการกำหนดงบประมาณ ดังนี้

(1.1) **วงเงินสนับสนุนแต่ละโครงการไม่เกิน 5 ล้านบาท** โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ งบบริหารโครงการ และงบดำเนินโครงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(ก) งบบริหารโครงการ (ไม่เกินร้อยละ 30 ของงบที่ขอรับการสนับสนุน) ประกอบด้วย งบบุคลากร และค่าสาธารณูปโภค โดยกำหนดให้มีค่าติดตามนิเทศโครงการไม่เกินร้อยละ 3 ไปด้วย และในกรณีเป็นโครงการขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ต้องมีรายการค่าตรวจสอบบัญชี ซึ่งจะต้องไม่เกินร้อยละ 1 ของงบที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม โดยให้ระบุชื่อ พร้อมเลขทะเบียนที่ได้รับอนุญาตของผู้ที่จะดำเนินการตรวจสอบบัญชีด้วย

กรณีโครงการของส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนเป็นส่วนหนึ่ง ที่จะสนับสนุนงานในหน้าที่รับผิดชอบของส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะพิจารณาให้การสนับสนุนเฉพาะค่าใช้จ่าย สำหรับการดำเนินงาน ที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น จะไม่ให้การสนับสนุนเป็นเงินเดือน (ค่าจ้าง/ค่าตอบแทน)

(ข) งบดำเนินโครงการ (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของงบที่ขอรับการสนับสนุน) ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน เช่น กิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก การฝึกอบรม สัมมนา ดำเนินงาน ค่าใช้สอยและวัสดุ เป็นต้น ซึ่งจะเป็งบประมาณเพื่อใช้สำหรับดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสม โดยยึดหลักการประหยัดเป็นสำคัญ และให้เบิกจ่ายตามจ่ายจริงตามความจำเป็นและเหมาะสม

(1.2) กรณีโครงการขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินโครงการในลักษณะต่างๆ เช่น การจัดสรรทุนสมทบ หรือการจัดเตรียมทรัพยากรบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ หรือการสนับสนุนในรูปแบบอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความพร้อมขององค์กรเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นรายกรณีไป

(1.4) ระบุแผนงาน กิจกรรมและงบประมาณที่แต่ละหน่วยงานหรือองค์กร จะต้องดำเนินการภายใต้โครงการให้ชัดเจน

(1.5) ค่าครุภัณฑ์ โดยหลักการจะให้การสนับสนุนอุปกรณ์ ครุภัณฑ์น้อยที่สุด ซึ่งจะพิจารณาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อการดำเนินงานโครงการ ตามราคาในบัญชีราคามาตรฐาน

ครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ หากเป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมกับองค์กรชุมชน จะต้องมีการถ่ายทอดวิธีการใช้ และส่งมอบครุภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่องค์กรชุมชน เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องต่อไป หลังสิ้นสุดการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

(2) กรณีโครงการด้านการส่งเสริมงานวิจัย มีกรอบในการกำหนดงบประมาณ ดังนี้

(2.1) วงเงินสนับสนุนแต่ละโครงการไม่เกิน 5 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดของค่าใช้จ่ายที่อยู่ในข่ายสนับสนุน ดังนี้

(ก) งบประมาณด้านบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ค่าจ้างชั่วคราวสำหรับเจ้าหน้าที่โครงการ และค่าสาธารณูปโภค จะต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของงบโครงการที่ขอรับการสนับสนุน

(ข) ค่าจ้างชั่วคราวสำหรับเจ้าหน้าที่ นักวิจัย หรือนักวิชาการเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องประจำโครงการ ที่จัดจ้างขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะสำหรับปฏิบัติงานตามโครงการวิจัย

(ค) ค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญ/ที่ปรึกษาโครงการที่มีคุณสมบัติเฉพาะด้านเพื่อดำเนินการทางวิชาการ

(ง) ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจัดหาวัสดุและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เฉพาะการดำเนินงานตามโครงการ ที่ไม่ใช่เครื่องมืออุปกรณ์ดำเนินงานเป็นประจำปกติ แต่เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ใหม่ ที่จัดซื้อจัดหาเป็นครั้งแรก และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงาน รวมทั้งค่าสาธารณูปโภคที่จำเป็น

(จ) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางระหว่างปฏิบัติการในโครงการตามแผนการดำเนินงาน

(ฉ) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง เช่น การสืบค้นข้อมูล การจัดทำรายงาน หรือการวิเคราะห์ตัวอย่างที่โครงการวิจัยไม่สามารถวิเคราะห์ได้เอง เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์มีราคาสูง เป็นต้น

(ช) กองทุนสิ่งแวดล้อมจะให้การสนับสนุนอุปกรณ์ครุภัณฑ์น้อยที่สุด โดยจะพิจารณาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการ และราคาจะต้องเป็นไปตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ ครุภัณฑ์ที่จัดซื้อด้วยเงินกองทุน ให้ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของกองทุนสิ่งแวดล้อม เว้นแต่จะมีเงื่อนไขเป็นอย่างอื่น ตามดุลพินิจของคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม

6.8.3 กองทุนสิ่งแวดล้อม จะไม่ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม สัมมนาและดูงาน เพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการให้แก่ นักวิจัย นักวิชาการ หรือเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

(2) ค่ารักษาพยาบาล และค่าประกันสุขภาพของเจ้าหน้าที่โครงการ

(3) ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนชาวต่างชาติ ที่เข้ามาทำงานประจำองค์กร หรือดำเนินงานในโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ยกเว้นแต่มีกรณีที่เป็นจะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญต่างชาติที่มีความชำนาญในสาขาพิเศษเฉพาะด้านมาดำเนินโครงการ และไม่สามารถหาผู้เชี่ยวชาญในประเทศได้คณะกรรมการฯ จะพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป

(4) หน่วยงาน/องค์กร/สถาบันต้นสังกัด ผู้ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม จะไม่สามารถหักเงินที่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินโครงการ เข้าเป็นรายได้ของ ส่วนราชการ/สถาบันต้นสังกัด ยกเว้นกรณีโครงการศึกษาวิจัยของสถาบันการศึกษา ให้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ของสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ต้องไม่เกินร้อยละ 5 ของงบโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน

(5) ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนบุคลากร ที่เป็นข้าราชการ/พนักงานของส่วนราชการ โดยเฉพาะที่ปฏิบัติงานในโครงการวิจัยที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม แต่จะพิจารณาให้การสนับสนุนเฉพาะค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น จากงานในหน้าที่รับผิดชอบของส่วนราชการเท่านั้น

(6) การจัดตั้งกองทุน จะไม่พิจารณาสนับสนุนการนำงบประมาณ เพื่อจัดตั้งกองทุนหรือกิจกรรมที่จะมีส่วนสนับสนุนการจัดตั้งกองทุน

6.9 การบริหารงานโครงการ

การบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพ จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็น ดังนี้

6.9.1 โครงสร้างการบริหารงานโครงการ

ควรกำหนดโครงสร้างการบริหารโครงการ โดยอาจจะมีการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ในหลายๆ ระดับ เช่น ระดับนโยบาย ระดับภาค/จังหวัด และระดับพื้นที่ ทั้งนี้ อาจมีการแต่งตั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น เข้าร่วมเป็นองค์กรบริหารโครงการด้วย นอกจากนี้ จะต้องแสดงรายละเอียดองค์ประกอบ โดยการระบุชื่อ ตำแหน่ง และหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้งระบุบทบาทและหน้าที่ เพื่อให้เห็นถึงบทบาทและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมดำเนินโครงการหรือสนับสนุนโครงการอย่างชัดเจน และเพื่อให้เกิดการประสานงานร่วมกันในการดำเนินโครงการและการสืบทอดงานต่อเนื่องหลังสิ้นสุด การสนับสนุนจากกองทุนฯ หากเป็นไปได้ควรมีสำเนาหนังสือแสดงการรับรองในการเข้าร่วมเป็นกรรมการ หรือร่วมดำเนินโครงการจากบุคคลต่างๆ ที่ปรากฏตามโครงสร้างการบริหารงานโครงการประกอบไว้ด้วย

6.9.2 แผนการบริหารโครงการ

หน่วยงานหรือองค์กรที่ขอรับการสนับสนุน ต้องมีความชัดเจนในประเด็นความต่อเนื่องของโครงการ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว จะมีองค์กรและกลไกการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน หรือเครือข่ายใดเกิดขึ้น ซึ่งสามารถดำเนินงานโครงการต่อเนื่องต่อไปได้อย่างไร และมีงบประมาณจากแหล่งทุนใด เพื่อดำเนินงานต่อเนื่องหรือการขยายงานสู่พื้นที่อื่นต่อไป รวมทั้ง มีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นและองค์กรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือ หรือรับผิดชอบงานต่อเนื่องได้อย่างไร เป็นต้น

6.10 การคำนวณผลตอบแทนของโครงการ (ถ้ามี)

แจกแจงประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม และประโยชน์ต่อส่วนรวมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายใต้โครงการ โดยประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนด้วยการคำนวณและระบุผลตอบแทนของโครงการที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งในส่วนผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและการเงิน

6.11 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ระบุผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เพื่อประโยชน์ในการวัดหรือติดตามและประเมินผลสำเร็จของโครงการ โดยอย่างน้อยจะต้องแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งควรประกอบด้วยผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับที่สำคัญ 2 ด้าน ดังนี้

6.11.1 ผลประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน ทั้งในระดับพื้นที่โครงการและสังคมโดยรวม

6.11.2 ผลประโยชน์ต่อระบบนิเวศ ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน เช่น

(1) นิเวศป่าต้นน้ำ

(2) นิเวศเกษตร

(3) นิเวศเมืองและอุตสาหกรรม

(4) นิเวศชายฝั่งทะเล เป็นต้น

6.12 ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

ระบุตัวชี้วัดที่สามารถวัดความสำเร็จของการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์หรือแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพได้อย่างชัดเจน หากโครงการมีระยะเวลาดำเนินโครงการมากกว่า 1 ปี จะต้องกำหนดตัวชี้วัดเป็นรายปี โดยควรเป็นตัวชี้วัดระดับแผนงาน และสอดคล้องกับการดำเนินงานในแต่ละปีที่ชัดเจน ซึ่งสำนักงานฯ จะใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยสามารถกำหนดตัวชี้วัด โดยพิจารณาให้ครอบคลุมทั้ง ผลผลิต (Output) หรือผลลัพธ์ของโครงการ ผลกระทบ (Impact) ที่ก่อให้เกิดผลข้างเคียงหรือผลที่ต่อเนื่องจากผลลัพธ์ของโครงการ และผลที่เกิดขึ้นในภาพรวม (Outcome) ที่รวมทั้งผลลัพธ์และผลกระทบเข้าไว้ด้วยกัน

6.13 การกำหนดแนวทางการติดตามนิเทศโครงการ

6.13.1 กำหนดแนวทางการติดตามนิเทศโครงการ เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับการบริหารจัดการโครงการ โดยควรกำหนดช่วงเวลาเป็น 3 ระยะ คือ

(1) ก่อนเริ่มต้นโครงการ เพื่อทบทวนความสมบูรณ์และความพร้อมของโครงการ ทั้งในด้านข้อมูลความพร้อมของบุคลากร เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ

(2) ระหว่างการดำเนินงาน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงกระบวนการและวิธีในการดำเนินงาน สร้างกระบวนการเรียนรู้ และสร้างข้อมูลย้อนกลับจากการดำเนินงานตามแผนงานของโครงการ ที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) ภายหลังจากโครงการสิ้นสุด ซึ่งเป็นการประเมินผลกระทบของโครงการ รวมทั้งทบทวนบทเรียน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวคิด หรือแนวทางในการ ขยายผลการดำเนินงานในอนาคตต่อไป

6.13.2 ควรนำรูปแบบการติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้

6.13.3 กำหนดแผนงานติดตามนิเทศโครงการอย่างต่อเนื่อง และจะต้องมีการรายงานผลการ ดำเนินงานและการใช้เงินโครงการต่อสำนักงานฯ เป็นรายไตรมาส

กรณีโครงการที่มีระยะเวลาการดำเนินโครงการมากกว่า 1 ปี เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการในแต่ละปี สำนักงานฯ จะดำเนินการติดตามและประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมใน 1 ปีแรกก่อน เพื่อนำผลการ ประเมินดังกล่าวไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสนับสนุนโครงการในปีถัดไป หากโครงการสามารถ ดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ สำนักงานฯ จึงจะพิจารณาให้การสนับสนุนการ ดำเนินงานในปีที่ 2 หรือปีที่ 3 ต่อไป

7. องค์กร และกลไกการพิจารณาให้การสนับสนุนโครงการ

7.1 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะเลขานุการ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ จะทำหน้าที่พิจารณาและวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการที่ขอรับ การสนับสนุนจากกองทุนในเบื้องต้น ตามระเบียบ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข เพื่อนำเสนอคณะกรรมการ กลั่นกรองโครงการฯ เพื่อพิจารณาต่อไป

7.2 คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ จะทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองโครงการที่ขอรับการ สนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อนำเสนอคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อมต่อไป โดยมีคณะกรรมการ 2 คณะคือ

7.2.1 คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.2.2 คณะอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการด้านการจัดการมลพิษ

7.3 คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม จะทำหน้าที่พิจารณาและอนุมัติการจัดสรรเงินกองทุน สิ่งแวดล้อม

กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาโครงการ โดยนับแต่ได้รับข้อเสนอโครงการที่มีรายละเอียดสมบูรณ์ ครบถ้วน จนถึงการอนุมัติจัดสรรงบประมาณให้โครงการ รวม 60 วัน

8. ขั้นตอนการดำเนินงาน

8.1 กรณีโครงการที่คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม มีมติอนุมัติจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้ดำเนินการโครงการ เลขานุการคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) จะแจ้งมติให้ผู้จัดการกองทุน (กรมบัญชีกลาง) และผู้ขอรับการสนับสนุนทราบ โดยให้ผู้ขอรับการสนับสนุนจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับรายละเอียดโครงการที่ได้รับอนุมัติ ส่งให้เลขานุการฯ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องภายใน 1 เดือน หลังจากที่ได้รับเลขานุการฯ แจ้งมติ และเมื่อเลขานุการฯ ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จะส่งแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายเงินให้ผู้จัดการกองทุน เพื่อใช้ประกอบการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบและขั้นตอนต่อไป

8.2 กรณีไม่อนุมัติโครงการที่ขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุน เลขานุการฯ จะแจ้งให้ ผู้ขอรับการสนับสนุนทราบ ภายใน 7 วันทำการ นับจากวันที่มีมติจากคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม

8.3 กรณีโครงการของส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติ และต้องขอขยายเวลาดำเนินโครงการ จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมผูกพัน (Commitment Charge) ในอัตราร้อยละ 1 ต่อปีของวงเงินที่ไม่ได้ทำการเบิกจ่ายและภายในระยะเวลาที่ขอขยายเวลาดำเนินการ โดยการหักลดเงินอุดหนุนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว
